

«Йоратымашын тулжо»

Вудшор тылзыште Удырамаш пайрем деч посна эше ик чечен кече - Тунямбал поэзий кече уло. Тудо 21 мартыште палемдалтеш. Ким Васин лумеш Шернур рудерандыме книгагудо ты кечын ике унаже-влакым тылзе ончыч гына савыкталтише «Йоратымашын тулжо» книга дене палда-раш ужын ыле. Книган авторжо - Василий Кужнуров.

Василий Данилович Кужнуров, фамилийже гычак умылышда докан, - Кужнур ялын шочшыжо. Кугу Сенымаш деч 5 ий вара шочын. Ачажын, сапёр-фронтовикын, умыржо 1962 ийыште курылтын. Вич шочшо аван шулдыр йымалан кодын. Садлан, ешлан вашкерак полшаш туналаш манын, Василий, изинекак агроном лияш шонен коштымжым коргешы-жак шылтен, Мустай школ деч вара Йошкар-Оласе 1-ше №-ан ТУ-шко слесарылан тунемаш пурен. Занятий деч вара вагоным ястарашыжат шуко логалын. Кузе уке гын? Ава деч оксам от йод вет. Вара ММЗ заводышто слесарь лийын, кок ий элна ончылно порысшым шуктен, монтыжо старший сержант погонан портылын.

А йолташыже-влак ты жапыште вузышто тунемыныт. Василий Кужнуровым агроном профессияет тунар шкеж деке йывылтылын, тентечысе салтакет, заводышто оксан слесарь пашам коден, Марий кугыжаныш университетын ялозанлык факультетышкыже тунемаш пурен. Дипломым налмек, учёный-агроном В.Д. Кужнуров Мосолов лумеш опытно-производственный озанлыкыште тун агрономлан ыштен, вара «За коммунизм» колхозым, районысо семенной инспекцийым вуйлатен. Надежда пелашыж дене кум эргым ончен куштеныт. Владимир ден Юрий эргышт, аспирантурым пытарымек, ешышт дене Москваш вераныныт, Дмитрий Йошкар-Олаште «Мариэнерго» предприятийште тырша.

Василий Данилович сылнымутым сераш кодшо курымын 80-шо ийлаштыже тукалын. Йочаж годым пошкудыжо-влакын каласкалыме

илыш йыжынышт, калык дене пашам ыштымыже, турло ен дене вашлиймашыже, илышым эскерымыже, шке манмышла, «йуд-кече пуйто кагазыш возаш «алгаштареныт». Автор «Йоратымашын тулжо» книгашкыже кок мыскара ойлымашым, Афган сар дене кылдалтше «Йоратымашын тулжо» повестьым (тудо «Призыв» газетеш «Наташа» лум дене савыкталтын), поэмым да икмыняр почеламутым пуртен.

Василий Кужнуров книгажын презентацийжылан кулынак ямдылалтын. Тудым шукыштан ончылгочынак лудаш пуэден. Садлан вашлиймашке пошкудыжо, библиотеке пеленысе сылнымут кружокыш коштшо, районнан лумло поэт ден писательже-влак толыныт ыле. Тыге мутланымаш то икшырымын йоген, то тул гай ылыж каен. Поснак «Йоратымашын тулжо» повестьын геройжо-влакын пурымашышт тургыжландарен. Авторын ойлымыж гыч, повестьын геройжо, Афган войнан тулжым эртыше Виталий, Угарман кундем рвезе. Тудын дене Василий Кужнуров Горький олаште шинчымашым келгемдыме курсышто пырля лийын. Сусыр сарзыенын каласкалымыже шумжым туге ишен, автор, толмекеже, тудым шокшынекак тылзе жапыште кагазыш веракден.

Повестьым лудымат, йудвоит мален ыжым керт, - палдарыш шонкалымашыж дене икмыняр самырык тукумым илыш корныш лукшо туныктышо, поэтесса Зинаида Васильевна Ермакова. - Кузе тыге Наташа, самырык ава, изи удыржым тулыкеш коден, икенжым аярандаш тоштын? Тунамсе жапын илыш моральже... Йоратымаш... Ондалымаш... Йонылыш лиймым почеш кодын аклымаш... Шижам, повестьым лудын, шинчавудым уштылшо-влак шукын лийыт. Василий Даниловичын «йылмыже» куштылго, поснак мыскараже-влак воштылтарат. Возо, прозышко келгынрак пуро.

- «Эх, илыш» поэмыштыже 80 пачеран кугу портна гыч икмыняр пошкудынам ужым. Ойганышым «кочо вуд» дене чот танлалтын умырышт лугыч лиймылан. Шонаш таратышын возымо, - акым пуыш авторын пошкудыжо Лидия Ивановна Мамаева.

- Лудым. Радамна ешаралтмылан йывыртенам. Прозо сайын возалтын. А теве почеламутлаште - шукыжо пуртус. Шонкалыман илыш нерген. Келгынракше вай шинчын мутланена, шонем, - кучыкын да раш каласыш марий серызе (поэт да прозаик, драматург да кусарыше), республикысе тувыран сулло пашаекже Анатолий Иванович Мокеев.

Поэзий кечын йонгалтарышт Василий Кужнуровын книгаж гыч почеламут-влакым Ольга Савельева, Лидия Мамаева, Людмила Хрисанова (тудо почеламутлан мурсемымат шочыктен шуктен). Лудыч шке почеламутыштым Аркадий Макматов, Ираида Милютина, Елизавета Марченкова. Вашлиймашке толшо, но авторын книгажым лудын шуктыдымо-влак, «Йоратымашын тулжым» пеленышт налгайышт.

Яндулова, Н. Йоратымашын тулжо [Текст] / Н. Яндулова // Шернур вел. – 2025. – 28 март. – С.7.